

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

Cap. 1. Primus Pelagianismi status Ethnicismus: nudam naturam
praedicat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Primus Pelagianismi status Ethnicismus: nudam naturam prædicat.

CAPVT PRIMVM.

P R I M V S itaque Pelagianismi status ille ipse est quem hæcenus toto libro superiore depinximus. Hic sanè omnium purissimus fuit, nulla omninò gratiæ tenervatione dilutus: quam tunc ne nomine quidem tenuis in suis disputationibus agnoverunt. Quidquid enim de cavendis omnibus peccatis diximus, quidquid de superandis tentationibus, delendis consuetudinibus, frandis extirpandisque passionibus: quidquid tandem de operibus bonis exercendis, ac diligendo Deo, quidquid de iustitiæ facilitate, & vita sine ullo ducenda peccato, quidquid denique de assequenda aëtheria ipsaque Angelorum ac Dei æqualitate recensuimus, hoc totum solis ingenitæ libertatis viribus, ac naturali lege ita obtineri posse statuerunt, ut nullam omninò gratiam ad tantum opus sive legis sive remissionis, sive exempli, sive cælestium, que alterius, quæ postea commentum sunt sibi non solum postulandam sed neque nominandam esse censerent. Hunc statum hæresis ista in ipsis suis habet incunabulis quando primo à Pelagico profertur & prædicari cepit. Tunc enim puram putamque naturam sicut à Deo conditur, & ex utero matris prodit, nullo externo sive scientiæ sive potentiæ munitam præsidio, sed solo libera voluntatis arbitrio & naturali illa possibilitate, ad omnia omninò que ad bonam beatamque vitam magna facilitate consequendam pertinent, abundè sufficere docuerunt. Lucentissime hoc testatur Innocentius Papa ad Patres Concilij Carthaginensis: *Et qui nos adiutorio negas indigere divino quasi ex nostra in tota possibilitate perfecti. Et paulò post: quid tam mortiferum tam præceps videatur ad casum, tam expeditum ad omnia pericula si hoc solum nobis putantes posse sufficere quod liberum arbitrii in eis nasciturum accepimus, ultra iam à se non nichil queramus? Id est, auctoritatis nostri obitu, eius potentiam ut nos ostendamus liberos abutremur, quasi iam amplius quod possit dare non habeat qui te in tuo ortu liberum fecit. Similia in litteris ad Patres Concilij Milevitani videre licet & passim in Divo Augustino occurrunt. Indicat primum istum fuisse Pelagianismi statum Sanctus Hieron: *Illud verò quod ad decipiendos homines quoque postea huic sententia coaptarunt non absq; Dei gratia, cum prima legentes fronte decipiat introspèctum & diligentissime ventilatum decipere non potest. Ita enim Dei gratiam ponunt ut non per singula opera eius nitamur & regamur auxilio sed ad liberum referunt arbitrium &c. Si postea suæ sententiæ coaptarunt (non absque Dei gratia) eamque gratiam ad liberum arbitri-**

A trium retulerunt, ergò initio ne quidem liberi arbitrij gratiam commendarunt aut meminērunt, sed solam naturam hominis ita conditam cum libertatis arbitrio. Indicat idem apertius Augustinus. Cùm enim Pelagianorum verba protulisset, cuius dicere soliti erāt: *istos nos libera voluntate tenemus. Quia non dicitur sumus liberum a vitium accepimus.* Atque ea prolixius disputando retulisset tandem adiicit: *Hæc enim est disputatio eorum quando primo exortu coeperunt. & contra gratiam disputare &c. Disputantes ergò contra gratiam pro libero arbitrio fecerunt a vrbus pps & Catholicis offensivum &c. invenerunt ad relevandam istam invidiam tale commentum. Non, inquit, contra gratiam Lei disputo. Et mox ostendit quomodo ipsum liberum arbitrium Dei gratiam esse defenderent, ut sic gratiæ qualiscumque nomine disputationum suarum invidiam frangerent. Ex quo constat inventum illud quo gratia libero arbitrio coaptata est, non fuisse omninò primum, sed ad imperitos decipiendos tollendamque præcedentis impiæ prædicationis invidiam posterius excogitatum.*

Porro primus iste Pelagianismi status nihil est aliud nisi purum purumque Ethnicæ Philosophiæ somnium ut potius Paganismus quam hæresis nuncupari posse videtur. Quid enim egerunt tanto disputationum impetu Philosophi huius mundi maximeque Stoici nisi ut nomen ipsum sibi repudiato omni sive Dei sive alterius adiutorio, ad omnem virtutem, sapientiam, felicitatemque sufficere persuaderent? Auci genuinum Philosophum Pelagico præcinentem: *Est aliquid quo sapiens antecedit Seneca Deum ille natura beneficio, non suo sapiens est. Ecce Epist. 53. res magna habet inbecillitatem hominis, securitatem Dei. Ecce suo beneficio non Dei hominem sapientem fieri putat. Et alibi: Hæc cogitationes tue tendant, hoc cura hoc præ omnia alia vota Deo remissurus, ut contemnis se reveritipso & ex te nascuntibus bonis. Quæ potest esse felicitas tibi coprior? Quasi cæterorum bonorum vota Deo essent remittenda, ad parandas verò animi opes solus homo sibi ipse sufficeret. Unde alibi luculentius: Tunc beatum esse te iudica cum tibi ex te gaudium in me nascitur. Nimirum quia ut ipse delirat unum bonum est quod beatæ vitæ causa & firmamentum est SIBI FIDERE. Quo fonte hausta credo illa Pelagij quæ tantopere Augustinus detestatur. Spirituales divitias nullus tibi præter te conferre poterit. In his ergo iure laudanda est, in his merito cæteris præferenda es, quæ nisi ex te esse non possunt. Hinc celebris impietate Ciceronis vox in persona Cottæ quia sibi quisque virtutem acquirit neminem unquam acceptam Deo retulisse, propter virtutem enim iure laudanda.*

Epist. 91. ad August.

Epist. ad Celsiph.

Serm. 11. de verb. Ap. st. c. 2.

Ibid. c. 7.

Epist. 20.

Epist. 124.

Epist. 31.

In Epist. 143 ad Iul.

Pelag. Epist. ad Demet.

Lib. de nat. Deorum.

Epist. 106.
ad Paulin.
in fine
Rom. 9.

laudamur, inquit, & de virtute recte gloriamur, quod non contingeret, si id donum à Deo non à nobis habuerimus. Ac paulo post, iudicium hoc omnium mortalium est, fortunam à Deo petendam; à seipso sumendam esse sapientiam. Quam Pelagianorum cum Philosophis Ethnicis similitudinem Augustinus intuens non immerito dixit: Quibus utique, quoniam Christiani appellatur magis observandum est quam Iudæis, de quibus hac dixit Apostolus, ne offendant in lapidem offensionis velut argute defendendo naturam & liberum arbitrium; quemadmodum Philosophi huius mundi, qui vehementer egerunt ut putarentur vel putarent sibi beatam vitam virtute propria voluntatis efficere.

Tra Tul. lib.
1. oper. im-
perf.

Vnicum fundamentum huiusce status committitur est naturalis illa possibilitas sive libertas arbitrii ad bonum & malum. Quam quia secundum Philosophos huius mundi erectam putant, propulatricem necessitatum, indomitam, nullis vel amoribus, vel terroribus, vel erroribus superabilem, nec ullo modo capi posse, si dedit ipsa noluerit, hinc veluti inexpugnabili atque insolubili argumento persuasi nihil aliud

A ad quævis ardua vel aggredienda vel perficienda virtutum opera, superandaq; tentationes requiri arbitantur, nisi hoc unicum dumtaxat, ut arbitrium velit: juxta illam vulgatissimam eorum vocem: Si volo iustus sum, si Aug. Hom. nolo iustus non sum. In potestate habeo iusti esse & 44. c. 7. iustum non esse. Hanc machinam, quia nulla vi rationum frangi Celestius & Pelagius crediderunt, nulla arte subverti, non magis atq; hominem ex homine tolli, hinc factum est ut quascumq; tadem gratiæ nomenclaturas impietati suæ prætexerint vel vires naturæ peccandi ulu docuerint esse debilitatas, nunquam tamen penitus ab illo primo doctrinæ suæ statu tendendo corde discesserint, sed cum semper per ambages occultosq; circuitus repetiverint. Nec tamen diu in eo sine ullo impietatis velo palam nudeq; predicando perstitit: Sed statim post ipsa initia aliquam gratiæ larvam assumere Catholicorum offensione compulsi sunt, ita ut vix ullus Pelagij vel liber vel Epistola superstes sit ubi ille sine aliquo gratiæ pallio in medium prodeat.

Secundus Pelagianismi status, Semi-Ethnicismus: gratiam naturæ extollit.

CAPVT SECVNDVM

Epist. 143.
ad Iulianum

Form. II. de
verb. Apost.
c. 71

Cap. 13.

Epist. 90.
apud Aug.

S ECVNDVS itaque Pelagianismi status est, quo naturam ipsam tanquam gratiam agnoscere & prædicare ceperunt. Ut enim Augustinus notat, ad eandem naturam pertinet arbitrium voluntatis: nempe quia naturæ hominis naturaliter concretum est. Quem quidem statum, & causam unde natus est Augustinum exponentem audiamus: Disputantes ergo contra gratiam pro libero arbitrio (secundum ea quæ jam de primo statu diximus) fecerunt auribus pje & Catholicis offensionem: ceperunt horrevi, ceperunt ut certa pernicies devitari, ceperit de illis dici quod contra gratiam disputarent: & invenerunt ad relevandam istam invidiam tale commentum. Non, inquit, contra gratiam Dei disputo. Vnde probes? Eo ipso, inquit, non contra gratiam Dei disputo, quod liberum arbitrium defendo. Videte acumen, sed vitreum, quasi lucet vanitate sed frangitur veritate. Et infra commentum suum interpretantes Pelagiani dicunt: Quia hominem Deus creavit, & liberum donavit arbitrium, quidquid homo potest de libero arbitrio, cuius gratiæ debetur, nisi eius qui eum condidit cum libero arbitrio? Et in libro de gratia & libero arbitrio: Et hoc Pelagiani ausi sunt dicere gratiam esse naturam in qua sic creati sumus, ut habeamus mentem rationalem, qua intelligere valeamus, facti ad imaginem Dei ut dominemur piscibus maris. Quam ideo gratiam appellabant ut exponunt Patres Concilij Carthaginensis; quia talem instituisset quæ per propriam voluntatem legem Dei posset implere, sive naturaliter in corde conscriptam, sive in litteris da-

A tam, Alibi hanc gratiam non aliter ad naturam referunt nisi quia à Deo est conditus homo: Quidquid, inquit, etiam bonæ voluntatis habet homo, Deo tribuendum est, quia & hoc in illo esse non posset, si homo ipse non esset. Cum vero ut sit aliquid, atque ut homo sit, non habeat nisi à Deo, cur non tribuatur auctori Deo etiam quidquid in illo est bonæ voluntatis, quod non esset nisi esset in quo esset, hoc est, nisi est bonæ voluntatis causa atque subiectum. Eadem ergo omnino significatur gratia quam Deo acceptam ferunt, quia hominem fecit, quia naturam dedit, quia liberum donavit arbitrium, quia fecit ut habeamus mentem rationalem, quia nos in ortu nostro liberos fecit, quia natura auctor est, cui possibilitatem non peccandi dedit, quia per propriam voluntatem legem Dei posset implere, & si quo alio modo exprimatur. Nihil enim aliud volunt, nisi iustitiam nostram Dei gratiæ esse tribuendam, quia naturæ humanæ Deus liberum inseruit arbitrium, quo naturaliter potest, si tantum velit omnia Dei mandata implere: quæ propterea non peccandi possibilitas eaque naturalis dicitur.

Status iste ex professo à Pelagio defensus fuit in libro cui Augustinus suum de natura & gratia opposuit: In hoc libro ait Augustinus, ille Dei gratiam non appellat nisi naturam, qua libero arbitrio conditi sumus, quod in libro de gestis Pelagij repetit. Et initio Epistolæ ad Paulinum. Nam cum sibi ipse Pelagius illam, in qua intolerabilis videbatur cordibus Christianis, obiecit his verbis questionem: Sed hoc est quod multos movet, quod non per Dei gratiam homines

Lib. 2. de pecc.
merit. & re
miss. c. 18.

Lib. de grat.
Christi sequi
libid. c. 25.
c. 33.

Epist. 152.
ad Ioan.

Hieros. &
Epist. 95. ad
Innoc. Papam

Lib. de gestis
Pelag. c. 23.

Epist. 106.
apud Aug.
lib. de nat.
& grat. c. 44